

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 42/15
Λουξεμβούργο, 23 Απριλίου 2015

Απόφαση στην υπόθεση C-96/14
Jean-Claude Van Hove κατά CNP Assurances SA

Στην ασφαλιστική σύμβαση πρέπει να εκτίθεται κατά τρόπο διαφανή, ακριβή και κατανοητό η λειτουργία του μηχανισμού ασφαλίσεως, έτσι ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει τις οικονομικές συνέπειές της

Το γεγονός ότι η ασφαλιστική σύμβαση συνδέεται με συμβάσεις δανείου που συνάφθηκαν συγχρόνως ενδέχεται να έχει σημασία όσον αφορά τον έλεγχο αν τηρήθηκε η απαίτηση περί διαφάνειας των συμβατικών ρητρών, διότι τεκμαίρεται ότι ο καταναλωτής δεν επιδεικνύει τον ίδιο βαθμό προσοχής ως προς το εύρος των καλυπτόμενων κινδύνων

Η οδηγία σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες¹ προβλέπει ότι οι καταναλωτές δεν δεσμεύονται από τις καταχρηστικές ρήτρες που περιλαμβάνονται σε σύμβαση συναφθείσα με επαγγελματία. Κατά την ίδια οδηγία, εντούτοις, η εκτίμηση περί του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών δεν αφορά ούτε τον καθορισμό του κυρίου αντικειμένου της συμβάσεως ούτε το ανάλογο ή μη μεταξύ του τιμήματος και της αμοιβής, αφενός, και των υπηρεσιών ή αγαθών που θα παρασχεθούν ως αντάλλαγμα, αφετέρου, εφόσον οι ρήτρες αυτές είναι διατυπωμένες κατά τρόπο σαφή και κατανοητό.

Το 1998, ο J.-Cl. Van Hove σύναψε με τραπεζικό ίδρυμα δύο συμβάσεις στεγαστικού δανείου ύψους περίπου 68 000 ευρώ. Κατά τη σύναψη των συμβάσεων αυτών δανείου, προσχώρησε σε «ομαδική ασφαλιστική σύμβαση» της CNP Assurances, προκειμένου ιδίως να εγγυηθεί η εταιρία αυτή την εκ μέρους της ανάληψη της υποχρεώσεως καταβολής των δόσεων του δανειολήπτη, σε ποσοστό 75 %, σε περίπτωση πλήρους ανικανότητας προς εργασία (ΠΑΕ). Κατόπιν εργατικού ατυχήματος, ο J.-Cl. Van Hove περιήλθε σε κατάσταση μερικής μόνιμης ανικανότητας προς εργασία (ΜΜΑΕ), της οποίας το ποσοστό καθορίσθηκε σε 72 %, κατά την έννοια του γαλλικού δικαίου κοινωνικών ασφαλίσεων. Ο εντεταλμένος από την ασφαλιστική εταιρία ιατρός αποφάνθηκε ότι η κατάσταση της υγείας του J.-Cl. Van Hove, μολοντί δεν του επέτρεπε την εκ νέου άσκηση του προηγούμενου επαγγέλματός του, καθιστούσε ωστόσο δυνατή την άσκηση προσαρμοσμένης επαγγελματικής δραστηριότητας με τη μορφή μερικής απασχολήσεως. Ως εκ τούτου, η εταιρία αρνήθηκε να εξακολουθήσει να καταβάλλει τις δόσεις του δανείου λόγω της ανικανότητας προς εργασία του J.-Cl. Van Hove.

Ο J.-Cl. Van Hove άσκησε αγωγή με αίτημα να αναγνωρισθεί ότι οι όροι της συμβάσεως είναι καταχρηστικοί όσον αφορά τον ορισμό της ΠΑΕ και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες η ασφάλιση καλύπτει την καταβολή των δόσεων. Κατά τον J.-Cl. Van Hove, η ρήτρα περί ΠΑΕ δημιουργεί ουσιώδη ανισορροπία σε βάρος του καταναλωτή, κατά μείζονα λόγο αν ληφθεί υπόψη και το ότι ο εκ μέρους της ορισμός είναι διατυπωμένος κατά τρόπο μη κατανοητό για τον μη ειδήμονα επί του θέματος καταναλωτή. Η CNP Assurances φρονεί ότι η επίμαχη ρήτρα δεν μπορεί να χαρακτηρισθεί ως καταχρηστική, διότι αφορά το ίδιο το αντικείμενο της συμβάσεως. Επιπλέον, ο ορισμός της ΠΑΕ είναι κατά την εταιρία σαφής και ακριβής, μολοντί τα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον καθορισμό του ποσοστού λειτουργικής ανικανότητας προς εργασία διαφέρουν από εκείνα του οργανισμού κοινωνικής ασφαλίσεως. Υπό τις συνθήκες αυτές, το γαλλικό δικαστήριο που επελήφθη της διαφοράς (tribunal de grande instance de Nîmes) ζητεί από το Δικαστήριο να διευκρινίσει αν είναι δυνατή η εκτίμηση περί ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα της οικείας ρήτρας.

¹ Οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές (ΕΕ L 95, σ. 29).

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο διευκρινίζει, υπενθυμίζοντας τη δέκατη ένατη αιτιολογική σκέψη της οδηγίας, ότι, στις ασφαλιστικές συμβάσεις, οι ρήτρες που καθορίζουν ή οριοθετούν με σαφήνεια τον ασφαλιζόμενο κίνδυνο και την υποχρέωση του ασφαλιστή δεν υπάγονται στην εκτίμηση περί καταχρηστικού χαρακτήρα εφόσον οι περιορισμοί αυτοί έχουν ληφθεί υπόψη κατά τον υπολογισμό των ασφαλίσεων που καταβάλλει ο καταναλωτής. Ως εκ τούτου, δεν αποκλείεται η επίμαχη ρήτρα να αφορά **το ίδιο το αντικείμενο της συμβάσεως**, καθόσον, κατά τα φαινόμενα, **οριοθετεί τον ασφαλιζόμενο κίνδυνο και την υποχρέωση του ασφαλιστή, καθορίζοντας παράλληλα την ουσιώδη παροχή της ασφαλιστικής συμβάσεως**. Κατά το Δικαστήριο, η διακρίβωση του ζητήματος αυτού καταλείπεται στο εθνικό δικαστήριο, στο οποίο και απόκειται, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση, την όλη οικονομία και το σύνολο των διατάξεων της συμβάσεως, καθώς και το νομικό και πραγματικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται η σύμβαση αυτή, να αποφανθεί αν με τη ρήτρα καθορίζεται ουσιώδες στοιχείο του συνόλου συμβάσεων στο οποίο ανήκει η επίμαχη σύμβαση.

Όσον αφορά το ζήτημα αν η επίμαχη ρήτρα έχει διατυπωθεί κατά τρόπο σαφή και κατανοητό, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η απαίτηση περί διαφάνειας των συμβατικών ρητρών, την οποία θέτει η οδηγία, δεν μπορεί να περιορισθεί αποκλειστικώς στον κατανοητό χαρακτήρα τους από άποψη τύπου και από γραμματική άποψη, αλλά πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικώς. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ο καταναλωτής να μην κατανόησε το σημασιολογικό περιεχόμενο της ρήτρας με την οποία ορίσθηκε η έννοια της ΠΑΕ. Συνεπώς, **ελλείψει διαφανούς επεξηγήσεως της συγκεκριμένης λειτουργίας του μηχανισμού ασφαλίσεως σχετικά με την ανάληψη της υποχρεώσεως καταβολής των δόσεων του δανείου στο πλαίσιο του συνόλου συμβάσεων**, είναι πιθανό ο J.-Cl. Van Hove να μην μπορούσε να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις ως προς αυτόν οικονομικές συνέπειες. Η διακρίβωση και αυτού του ζητήματος απόκειται στο εθνικό δικαστήριο.

Κατά το Δικαστήριο, το γεγονός ότι η ασφαλιστική σύμβαση εντάσσεται σε σύνολο συμβάσεων που περιλαμβάνει συμβάσεις δανείου μπορεί επίσης να αποδειχθεί κρίσιμο στο πλαίσιο αυτό. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να απαιτείται από τον **καταναλωτή ο ίδιος βαθμός προσοχής ως προς το εύρος των κινδύνων που καλύπτει η ασφαλιστική σύμβαση με εκείνον που θα έπρεπε να επιδείξει στην περίπτωση κατά την οποία θα σύναπτε χωριστά την ασφαλιστική σύμβαση και τις συμβάσεις δανείου**.

Επομένως, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι **μπορεί να γίνει δεκτό ότι οι ρήτρες που αφορούν το κύριο αντικείμενο ασφαλιστικής συμβάσεως έχουν διατυπωθεί κατά τρόπο σαφή και κατανοητό εφόσον όχι μόνον είναι κατανοητές για τον καταναλωτή από γραμματικής απόψεως, αλλά και εκθέτουν κατά τρόπο διαφανή τη συγκεκριμένη λειτουργία του μηχανισμού ασφαλίσεως, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου συμβάσεων στο οποίο εντάσσονται, έτσι ώστε ο καταναλωτής να μπορεί να εκτιμήσει, βάσει σαφών και κατανοητών κριτηρίων, τις ως προς αυτόν οικονομικές συνέπειες**. Σε περίπτωση κατά την οποία δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο, το εθνικό δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να προβεί σε εκτίμηση του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα της οικείας ρήτρας.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσιεύσεώς της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582